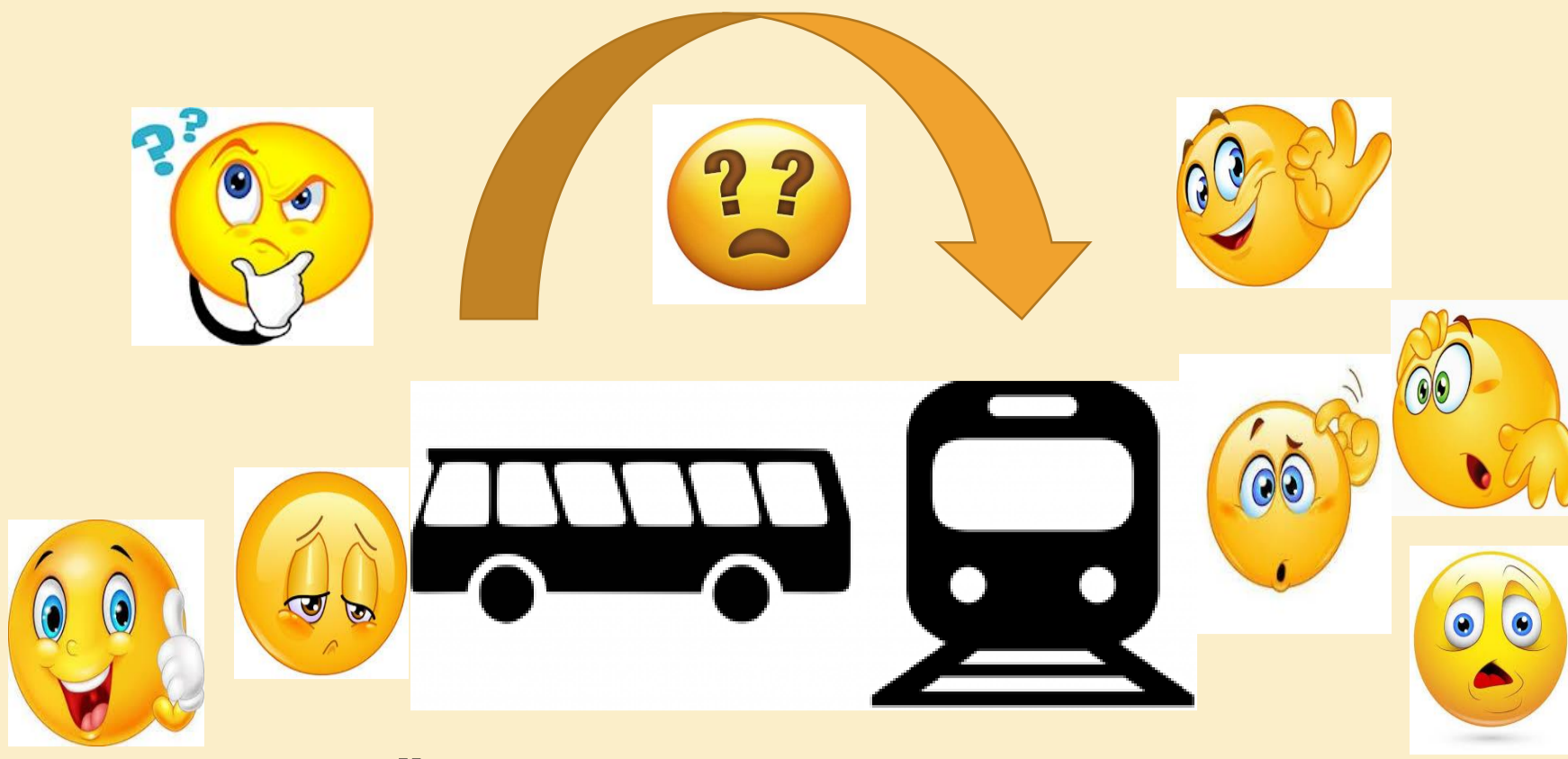

Az online rendszerű tanulás hozadéka és buktatói hallgatói szemmel különböző képzési szintek és formák árnyalatában

dr. Barabási Tünde

barabasi.tunde@ubbcluj.ro

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Online oktatás ≠ szemtől-szembe oktatás

A járványhelyzet a digitális átállás (Racsó, 2017) igen gyors és hirtelen megvalósításának, az új tanulási környezet kialakításának szükségességét sürgette.

Trammer és Laforge hasonlatára hivatkozva Ni Shé és munkatársai (2019) kiemelik, hogy amennyiben az oktatási folyamatot egy utazáshoz hasonlítjuk, úgy a szemtől-szembe oktatást egy buszon tehetjük meg, ahol bár van egy térképe és egy megtervezett útvonala a vezetőnek, spontán módon is dönthet útvonal módosításról, pihenők beiktatásáról, stb. Az online tanítás viszont inkább olyan mintha vonaton utaznánk, ahol kevés a lehetőségük a „manőverezésre”, az eredeti útitervtől való eltérésre.

Hogyan élik meg a hallgatók ezt a buszról a vonatra történő átszállást?

MINTA ÉS TEREP

•BBTE – Székelyudvarhelyi Kihelyezett Tagozat

•Tanító- és óvodapedagógusjelöltek (N=171)

•A kutatás a tagozat tekintetében reprezentatív, hiszen itt teljes körű mintavétel történt

•Az adatfeldolgozásban leíró statisztikát és tartalomelemzést alkalmaztunk

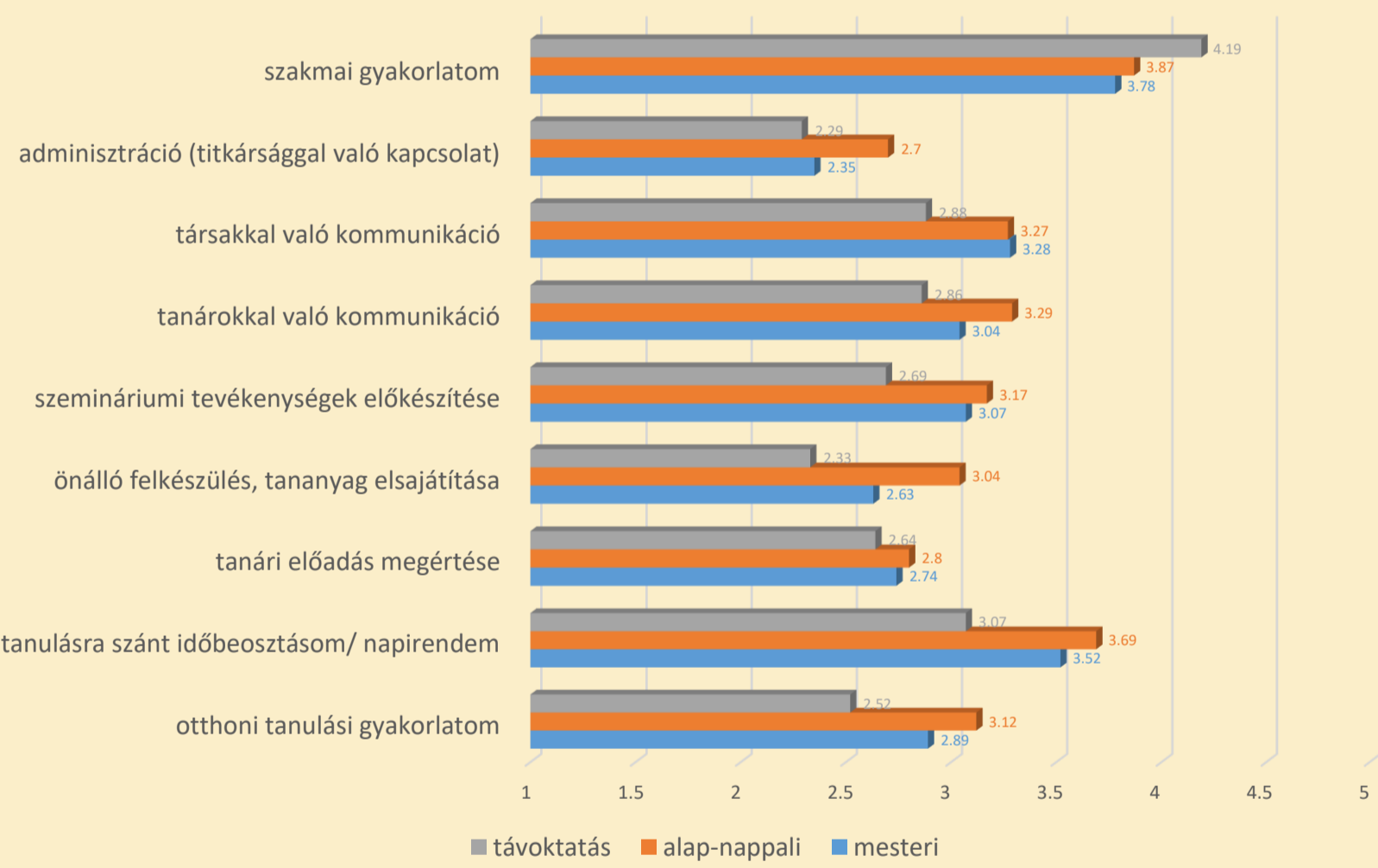
Képzési forma	nappali 72,5% (124 fő)		távoktatás - alapképzés 27,5% (47 fő)
	alapképzés 62,9% (78 fő)	mesteri 37,1% (46 fő)	
Alapképzés nappali	20,7 év	30,7 év	Mesteri 26,2 év

A KUTATÁS EREDMÉNYEI

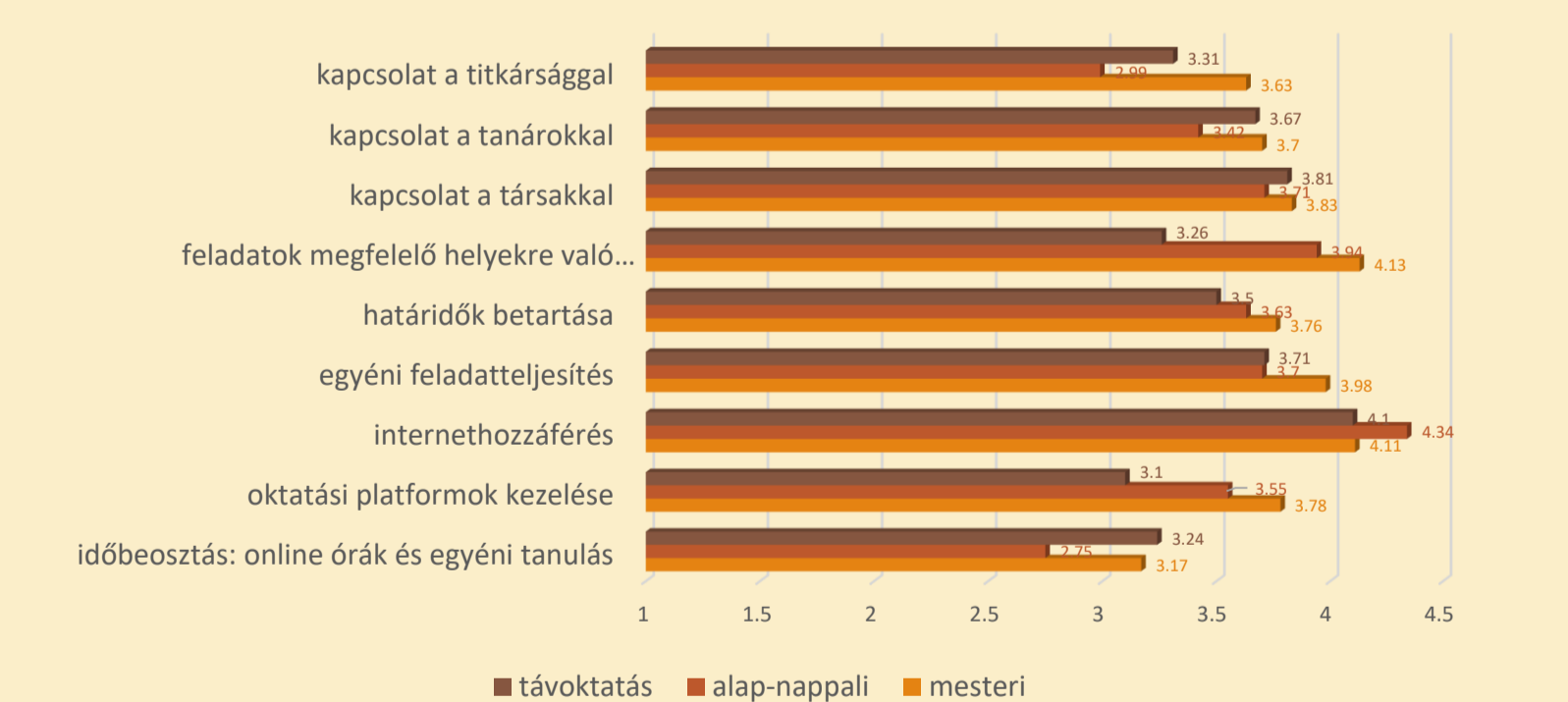
Tanulásbeli változások és ezek által okozott nehézségek mértéke a járvány idején (1- egyáltalán nem, 5 - igen erőteljes)

A vizsgálati személyek 62%-a szerint erős, vagy teljes a tanulást érintő változások sora, de nem mindenki számára problematikus: a megkérdészetek 55%-ának nem kihívás, kis vagy közepes mértékű a kihívás. Legnagyobb változásként és kihívásként is a nappalis alapképzéses hallgatók élik meg az újszerű helyzetet.

Az online oktatás/ otthontanulás által okozott változás a tanulás különböző vetületeire vizsgálati almintáknént (1- egyáltalán nem változott; 5- teljesen megváltozott) Szembetűnő, hogy a szakmai gyakorlat területén szignifikánsan magasabb a változás, mint más tanulási vagy tanulás-szervezési területen

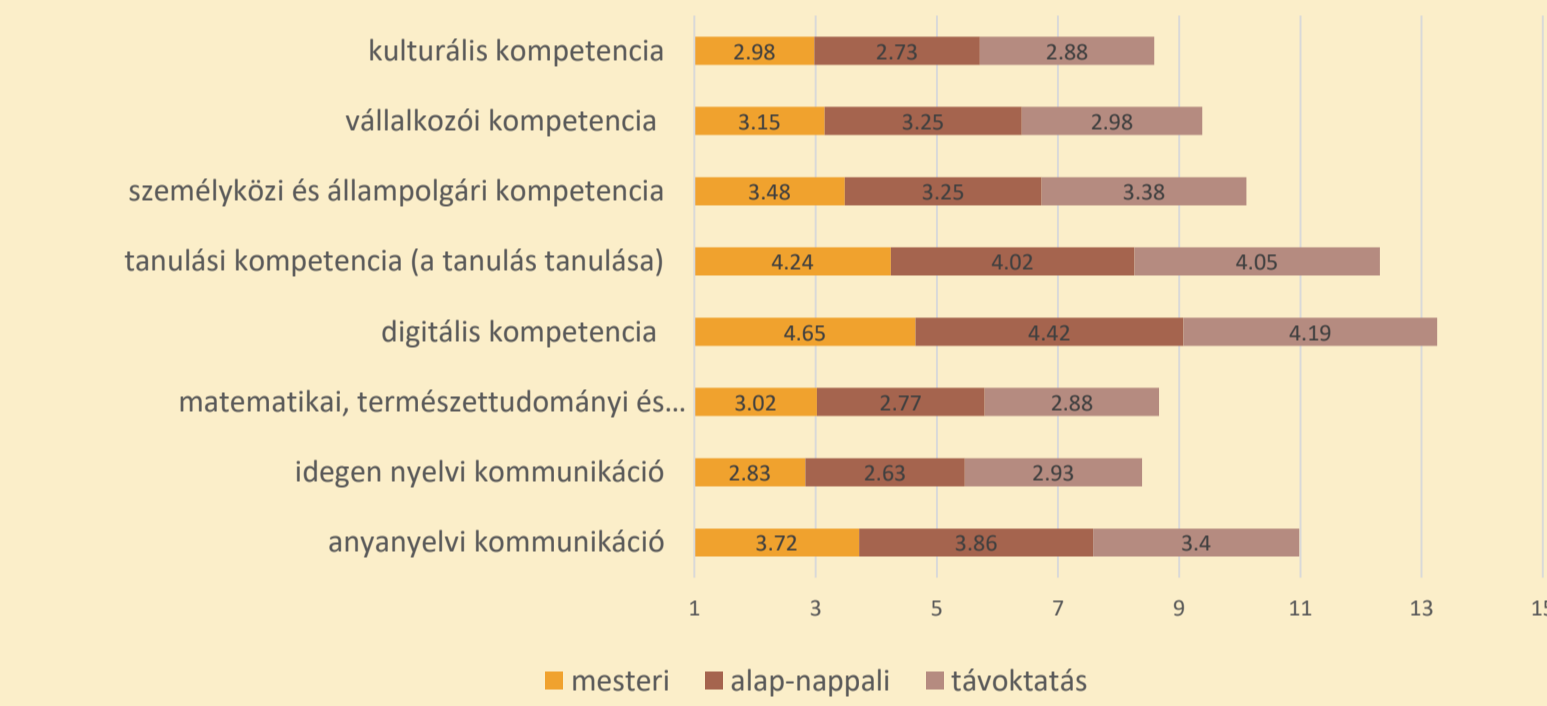
Az online oktatásban megjelenő változásokkal való megküzdés a vizsgálati almintákban (1- könnyen; 5 - nagyon nehezen)

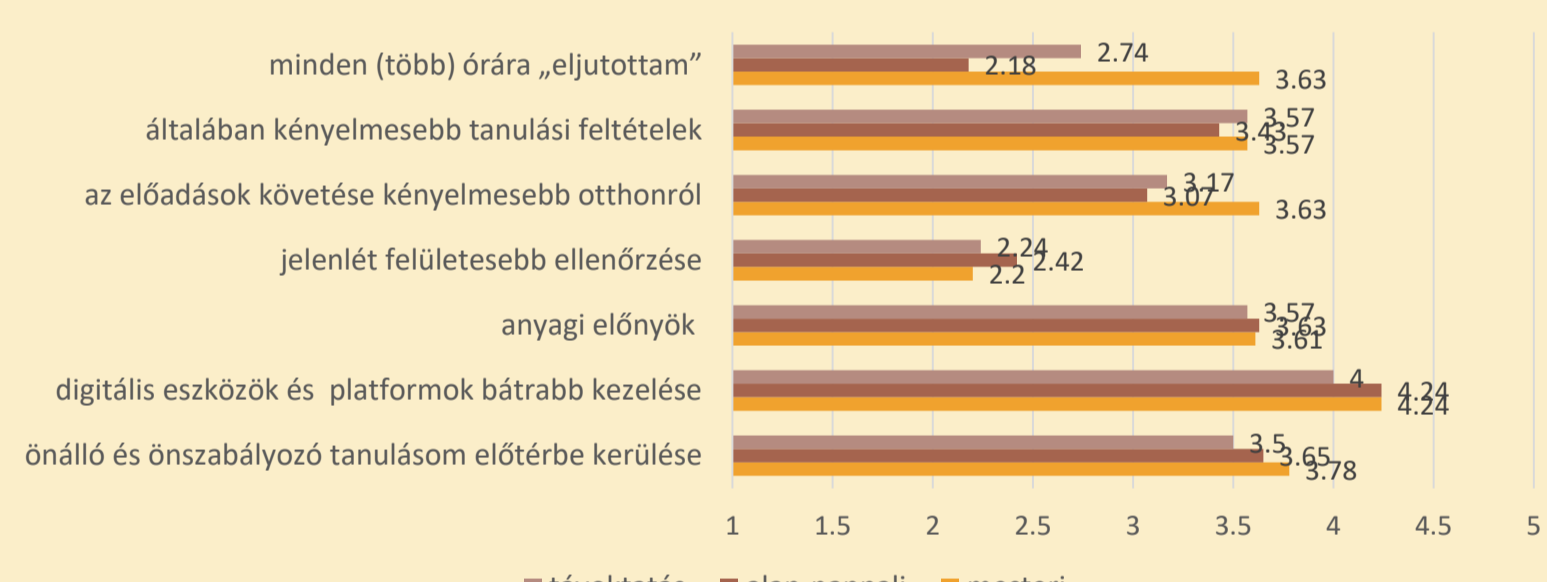
A legnagyobb kihívást az internethozzáférés, ennek stabilitása, az online tér szakszerű használata jelenítette. Két tényező megítélése esetében találtunk szignifikáns eltérést: egyrészt az oktatási platformok kezelésében, ahol a távoktatásos hallgatók szignifikánsan könnyebben boldogultak mint a mesteris társaik (t=-2.77981; p< .05), másrészt a feladatok megfelelő helyekre való feltöltése is kevesebb gondot okozott a távoktatásban résztvevőknek, mint a nappalisoknak (t=3.54437; p< .05). Ez magyarázható azzal, hogy a képzési forma jellege okán a távoktatásban már volt korábbi tapasztalatuk, jártasságuk a hallgatóknak a különböző platformok kezelésében.

Kulcskompetenciák és az online-tanulás

A digitális és a tanulási kompetencia mellett nem törpül el az anyanyelvi kommunikáció (főként beszédértés és szövegértés), valamint a személyközi kompetencia („tele fészek” szindróma okán leginkább) jelentősége sem az online tanulás során.

Előnyök

A legnagyobb előnyök a személyiségfejlődés terén mutatkoznak: a digitális kompetencia és az önálló, önszabályozó vonatkozásában, ugyanakkor anyagi előnyei is lehetnek. Az óvodások és kisiskolások tanulási tevékenysége szempontjából ezt jóval alacsonyabb szintűnek ítélik meg az előnyöket, mindössze 1,94-es átlag mellett.

Online tanulási tapasztalatok szakmai hasznosulása

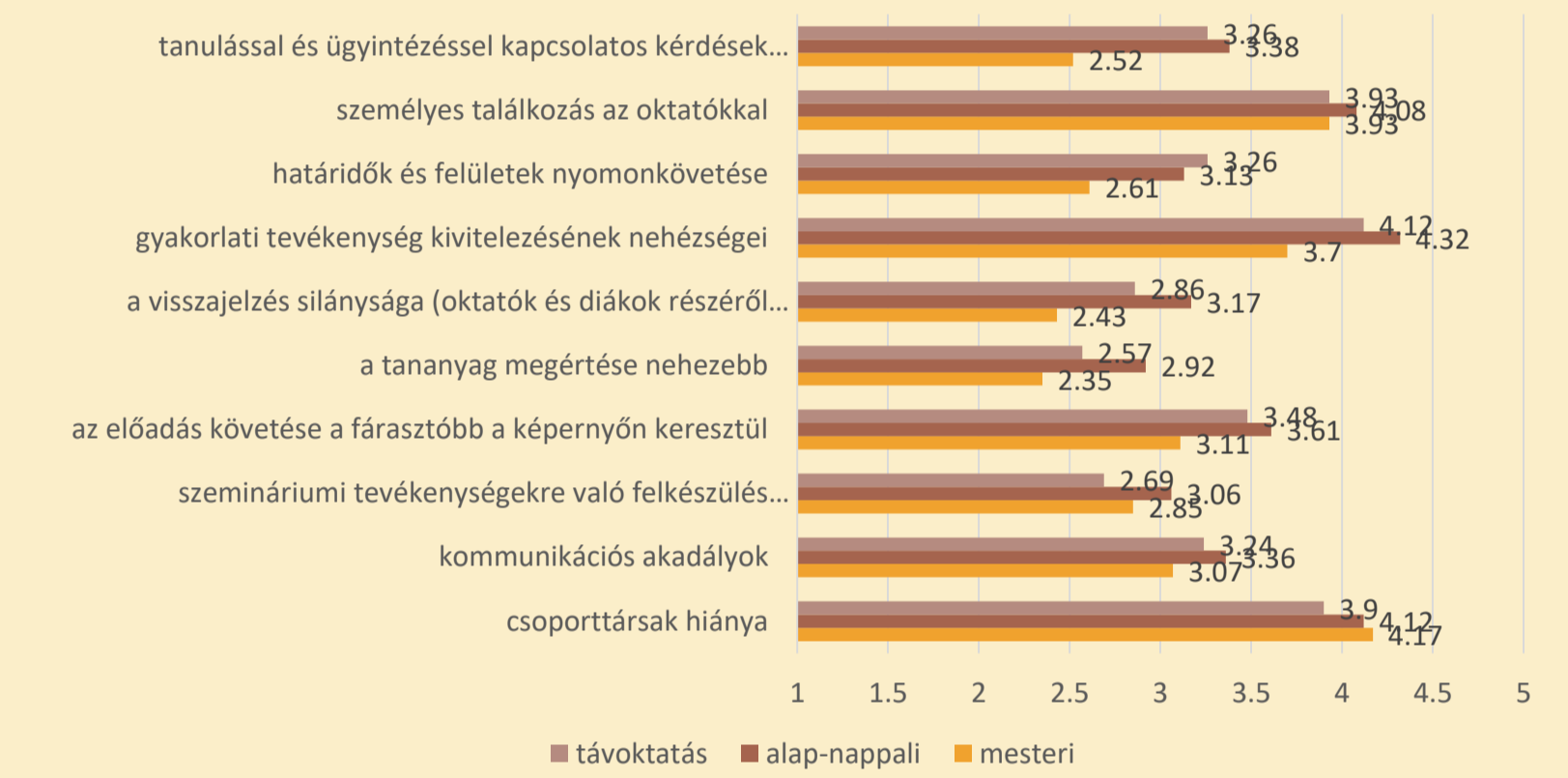

Tartalomelemzésre építve, a nyitott kérdésre adott válaszként megfogalmazott hozadékokat három kategóriába soroltuk: (a) olyan előnyök, amelyek a hallgató személyiségfejlődésével vannak összefüggésben; (b) szakmai és didaktikai, tanítási tevékenységhez kapcsolódó előnyök; (c) ergonomiai és anyagi előnyök, amelyek a tanulási feltételekkel és az anyagi haszonnal összefüggőek. Itt is egyértelműen az első csoportba tartozó hozadék a legerőteljesebb, ugyanakkor legkevésbé a szakmai fejlődés szempontjából gondolják előnyösnek az online oktatást.

Változás területei	Alminták	Átlagértékek különbsége	t	p
Feladatok változatossága	mesteri-távoktatás	0,71	t=3.42315*	p=.00095 p>.05
Érdekes tartalmak	mesteri-alapnappali	0,59	t=4.41577*	p=.000029 p<.05

Hátrányok

Legnagyobb hátrány: a szakmai felkészülés gyakorlati képzési vetületének elcsökevényesedése, a szociális kapcsolattartás sérüléséből adódó következmények, de a tanulási folyamat maga is nehezítetté válik.

A nyitott kérdésre adott válaszban, ahol az online oktatás és otthontanulás legnagyobb buktatóját kellett megragadniuk a vizsgálati személyeknek, az látható, hogy a mesterisek a leginkább derűlátóak, hiszen 5,6%-uk semmilyen butatót nem lát, és az alapképzés-nappali látja a legtöbb hátrányt. Kategorizálva a válaszokat, három csoportot hozunk létre: (a) fizikai erőforrásokhoz kapcsolódó buktatók; (b) szakmai felkészüléshez, tanuláshoz kapcsolódó buktatók; (c) fizikai és lelki egészség, szociális jóléthez kötődő hátrányelemek. Az alapképzésben résztvevők a buktatókat leginkább a szakmai felkészülés és tanulás akadályozása kategóriában jelölik meg, míg a mesterisek esetében a fizikai, lelki és szociális jólét elemei jelennek meg erőteljesebben.

Következtetések helyett átgondolandó

1. Az online oktatás, illetve az otthontanulás előtérbe kerülésének megélése vonatkozásában a képzési formák és szintek mentén jól érzékelhető árnyalatok mutatkoznak meg,
2. A közös előnyök és hátrányok megfogalmazása mellett is. platformokhoz is kötődő önálló tanulási gyakorlata a digitális átállást megkönnyítette, hiszen az ő esetükben érvényesült leginkább a fokozatosság.
3. Megerősített nyert pedagógus digitális és tanulási kompetenciáinak, nyitottságának és rugalmasságának szükségessége, valamint az is, hogy a szakmai felkészítés ebben a változatban az oktatási és a tanulási gyakorlat egyidejű új tanulási környezethez való igazítása révén tud eredményes lenni.
4. A pedagógusképzésben erősíteni szükséges a hallgatók digitális kompetenciaelemeinek pedagógiai adaptációját, illetve a digitális eszközökkel támogatott oktatásban való jártasságuk

Más hátrányok: személytenség – szemkontaktus hiánya; nehéz szóhoz jutni, nem látható ki akar szólni, gyakran egyszerre beszélnek; személyes beszélgetések hiánya, hosszú idő a laptop előtt

•Fazekas G., Kocsis G. és Balla T. (2017): *Az e-learning előnyei és hátrányai*. URL: <https://epale.ec.europa.eu/hu/node/32988> (2020. 04. 29)

•Bajka Gy. (2019/a): *Az online tanulás elterjedése: előnyök és kihívások a tanár szemszögéből nézve – 1. rész: Előnyök*. URL: <https://epale.ec.europa.eu/hu/blog/rise-online-learning-benefits-and-challenges-teachers-part-one-benefits> (2020. 04. 29)

•Bajka Gy. (2019/b): *Az online tanulás elterjedése: előnyök és kihívások a tanár szemszögéből nézve – 2. rész: Kihívások*. URL: <https://epale.ec.europa.eu/hu/blog/rise-online-learning-benefits-and-challenges-teachers-part-two-challenges> (2020. 04. 29)

•Racsó R. (2017): *Digitális átállás az oktatásban*. Gondolat Kiadó, URL: http://misc.bibl.u-szeged.hu/46196/1/iskolakultura_konyvek_052.pdf (2020. 05. 08)

•Bates, A.W. (2019): *Teaching in a digital age. Guidelines for designing teaching and learning*. Tony Bates Associated LTD, Vancouver. URL: <https://teachonline.ca/teaching-in-a-digital-age/teaching-in-a-digital-age-second-edition> (2020. 05. 09)

•Ni Shé, C., Farrell, O., Brunton, J., Costello, E., Donlon, E., Trevaskis, S., and Eccles, S. (2019): *Teaching online is different: critical perspectives from the literature*. National Institut for Digital Learning. Dublin. URL: https://www.academia.edu/40778145/Teaching_online_is_different_Critical_perspectives_from_the_literature (2020. 05. 09)

•Jakab Gy., Alexandrov A. és Horváth A. (2016): Bevezetés a digitális pedagógiai kultúrába. In *Új Pedagógiai Szemle*, 2016/3-4. URL: <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/bevezetes-a-digitalis-pedagogiai-kulturaba> (2020. 04. 29)